

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΠΟΥΔΩΝ:

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΡΙΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ

ΠΙΣΤΗ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΣΟΔΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΠΟ ΝΟΜΟ 3869/2010

(ΜΕΛΕΤΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ-ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΠΟΣΟ ΩΦΕΛΗΣΕ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ)

Καπερώνης Φοίβος

Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Μαθηματική Προτυποποίηση
στις Σύγχρονες Τεχνολογίες και την Οικονομία», Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

Αθήνα, Δεκέμβριος 2012

ΣΥΝΟΨΗ

Η κρίση έχει καταστήσει πολλά νοικοκυριά αδύναμα να ανταποκριθούν στις δανειακές υποχρεώσεις που έχουν φορτωθεί με στεγαστικά, καταναλωτικά δάνεια και κάρτες. Με το νόμο 3869/10, γνωστό ως νόμο Κατσέλη η κυβέρνηση παίρνει μέτρα και για αυτό το θέμα, όπως έχουν κάνει και κυβερνήσεις άλλων χωρών. Χάνουν ή κερδίζουν οι τράπεζες από αυτό το νόμο; Τι θα έχαναν και τι θα κέρδιζαν τα νοικοκυριά και τι μπορούν να περιμένουν; Στην παρούσα εργασία αναλύονται στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί από την Εθνική Τράπεζα και παρουσιάζεται ένα μαθηματικό μοντέλο πρόβλεψης του τι επιδικάζεται να πληρώσει η κάθε κατηγορία οφειλετών, σε μια προσπάθεια να εκτιμηθεί το ύψος των ωφελειών των τραπεζιτών από μία νομοθεσία η οποία διαφημίζεται σαν ευνοϊκή για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά και εκλαμβάνεται έτσι από πολλούς.

Αξιοποιείται δείγμα 200 περιπτώσεων, που έχουν κατηγοριοποιηθεί και αναλυθεί για να προσαρμοστούν στην εξαγωγή του μοντέλου περιγραφής της διαδικασίας του νόμου. Παράλληλα προκύπτουν ποιοτικά δεδομένα και συμπεράσματα που συνοδεύουν το κείμενο.

Λέξεις -κλειδιά:

κρίση, υπερχρεωμένα νοικοκυριά, νόμος 3869/10, νόμος Κατσέλη, μαθηματικό μοντέλο, Εθνική Τράπεζα, στεγαστικά δάνεια, καταναλωτικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες, ελληνικές τράπεζες

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Απόστολο Χριστόπουλο για την καθοδήγηση και την βοήθεια του και στα ουσιαστικά αλλά και τις τυπικές λεπτομέρειες, την υπομονή και την άμεση ανταπόκρισή του όποτε τον χρειάστηκα.

Ευχαριστώ τους εργαζόμενους στην Εθνική Τράπεζα και ιδιαίτερα τον κ. Γιώργο Ελευθεριάδη, προϊστάμενο του τμήματος υπερχρεωμένων του νομικού τμήματος της Εθνικής Τράπεζας για την άδεια που μου έδωσαν να έχω πρόσβαση στα στοιχεία.

Επίσης ευχαριστώ τα τραπεζικά στελέχη που μοιράστηκαν τις γνώσεις τους μαζί μου και τους φίλους μου που μοιράστηκαν μαζί μου τις απόψεις τους και μου υπέδειξαν πηγές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ	σελ. 5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ. 6
ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	
Ο ΝΟΜΟΣ 3869/10	σελ. 7
ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΑ	
ΔΑΝΕΙΑ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ	σελ. 9
ΤΙ ΜΕΤΡΑ ΠΑΙΡΝΟΥΝ ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	σελ. 12
ΠΙΘΑΝΟΛΟΓΟΥΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	σελ. 14
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	σελ.16
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΣΤΟΙΧΕΙΑ	σελ.17
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	σελ. 19
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ	σελ. 30
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ. 34
ΠΙΝΑΚΕΣ	σελ. 38
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ. 40

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ	σελ. 19
ΠΟΣΟ ΟΦΕΙΛΗΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ	σελ. 20
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ	σελ. 21
ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ	σελ. 22
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ (%)	σελ. 23
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΘΕ ΟΜΑΔΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ (%)	σελ. 23
ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΠΟΣΟΥ ΟΦΕΙΛΗΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (%)	σελ. 24
ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΟΦΕΙΛΗΣ ΜΕ ΠΛΗΡΩΜΗ ΠΟΥ ΕΠΙΔΕΙΚΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΟΜΑΔΑ(%)	σελ. 25
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΔΕΙΚΑΣΘΕΙΣΑΣ ΟΦΕΙΛΗΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ	σελ. 30
ΤΥΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ	σελ. 33
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	σελ. 33
ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ 2005= 100	σελ. 38
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	σελ. 38
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ 2005 ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ	σελ. 39
ΚΑΤΩΤΑΤΟΣ ΜΙΣΘΟΣ	σελ. 39

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΑ ΚΑΙΡΙΑ ΠΛΗΓΜΑΤΑ ΣΤΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Φυγή καταθέσεων: (ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι πριν το 2009 οι καταθέσεις ήταν περίπου 250 δις ενώ σήμερα έχουν πέσει στα 160 δις). (Τράπεζα της Ελλάδας, Στατιστικό Δελτίο 20/11/2012)

Επισφάλειες: Τα «κόκκινα» δάνεια που δεν εξυπηρετούνται από νοικοκυριά και επιχειρήσεις και δεν έχουν προοπτική να εισπραχθούν από την τράπεζα –είτε λόγω πτώχευσης του οφειλέτη είτε λόγω έλλειψης εγγυήσεων- ξεπερνούν αυτή τη στιγμή τα 50 δις ευρώ. Τις επισφάλειες αυτές κλήθηκε να ελέγξει το προηγούμενο έτος η Blackrock στα δανειακά χαρτοφυλάκια των τραπεζών, για τις οποίες οι τράπεζες φαίνεται ότι θα χρειαστούν πάνω από 10 δις επιπλέον προβλέψεων στους ισολογισμούς τους (αφού πριν τη Blackrock οι τράπεζες φαίνεται πως είχαν ήδη εγγράψει περίπου 15 δις προβλέψεις λόγω επισφαλειών). (Χορηγήσεις θυγατρικών του εξωτερικού ΤτΕ: Στο μικροσκόπιο νέο πακέτο δανείων ύψους 75 δις. Ευρώ, ναυτεμπορική 16/02/2012)

PSI: Τον Οκτώβριο 2011 αποφασίστηκε το οριστικό κούρεμα του ελληνικού χρέους άνω του 50% (ονομαστική αξία). Οι ελληνικές τράπεζες συμμετείχαν σε αυτό με ομόλογα αξίας περίπου 50 δις ευρώ (υπέστησαν 53,7% κούρεμα της ονομαστικής αξίας των ομολόγων). (Χορηγήσεις θυγατρικών του εξωτερικού ΤτΕ: Στο μικροσκόπιο νέο πακέτο δανείων ύψους 75 δις. Ευρώ, 16/02/2012)

Στις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής του περασμένου Οκτωβρίου, μαζί με το οριστικό κούρεμα του ελληνικού χρέους και το δεύτερο πακέτο δανεισμού της χώρας, αποφασίστηκε και ένα ποσό-δάνειο ύψους περίπου 35 δις από τον Προσωρινό Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (EFSF) για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών.

Το ποσό αυτό προοριζόταν για το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), στο οποίο υπήρχαν ήδη 10 δις από το 1ο πακέτο δανεισμού της Ελλάδας (1ο Μνημόνιο).

Μετά και το νέο αυτό ποσό, τα κεφάλαια του Ταμείου, σήμερα, προσδιορίζονται συνολικά στα 50 δις ευρώ. Από αυτά, τα 18 δις δόθηκαν τον περασμένο Απρίλιο ως προκαταβολή για την ανακεφαλαιοποίηση των 4 μεγάλων τραπεζών (Εθνική, Πειραιώς, Alpha, Eurobank) και επιπλέον άλλα 7 δις ευρώ πήγαν για την ανακεφαλαιοποίηση της ΑΤΕ μετά την απορρόφησή της από την Πειραιώς. Τέλος, τα υπόλοιπα 23-25 δις αναμένονται από την επόμενη δόση του δανείου και με την οποία προσδοκείται να ολοκληρωθεί η διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης. (Νίκος Καραμούζης ḡ Αναγκαιότητα η δημιουργία μεγαλύτερων τραπεζικών σχημάτων, ναυτεμπορική 20/10/2012)

Το νέο τραπεζικό τοπίο που διαμορφώνεται - Συγχωνεύσεις - Εξαγορές

Καταρχάς, σημειώνεται ότι ικανές να ανακεφαλαιοποιηθούν από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας κρίθηκαν μόνο οι 4 μεγάλες τράπεζες της χώρας (Εθνική, Πειραιώς, Alpha,

Eurobank).

Όλες οι υπόλοιπες, ανάλογα με τις δυνατότητες και την κατάστασή τους θα πρέπει είτε να εκκαθαριστούν, είτε να διαχωριστούν σε καλή και κακή τράπεζα (όπως προβλέπει ο πτωχευτικός κώδικας τραπεζών) και να απορροφηθεί από κάποιον άλλο το υγιές κομμάτι είτε να εξαγοραστούν όπως είναι. Σε όλα αυτά παίζει βασικό ρόλο η διάθεση ή η δυνατότητα των μετόχων να προβούν σε αυξήσεις κεφαλαίου. (Νίκος Καραμούζης :_Αναγκαιότητα η δημιουργία μεγαλύτερων τραπεζικών σχημάτων, ναυτεμπορική 20/10/2012)

Η περίπτωση της Αγροτικής Τράπεζα

Η επιλογή, τελικά, της εξαγοράς της Αγροτικής από την Πειραιώς, κρίθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδας αλλά και από την κυβέρνηση ως η πλέον συμφέρουσα.

Η Εμπορική:

Ήδη έχουν κατατεθεί επίσημες προσφορές από τις 3 μεγάλες τράπεζες (Εθνική, Alpha, Eurobank) οι οποίες εξετάζονται από τη γαλλική μητρική Credit Agricole. Η Εμπορική είναι ιδιαίτερη περίπτωση αγοραπωλησίας, αφού ο αγοραστής που θα επιλεγεί, ουσιαστικά και θα αυξήσει το μερίδιό του στην αγορά και θα πληρωθεί κιάλας για να την αποκτήσει. Περίπου 2,5 δις θα βάλει η Credit Agricole για να την αναχρηματοδοτήσει και να συμμετέχει με ένα μικρό ποσοστό στο νέο σχήμα και με 2,5-3 δις θα ανακεφαλαιοποιηθεί από το ΤΧΣ, όπως έχει υπολογιστεί. (Στο νήμα Alpha Bank _Εμπορική για την υπογραφή του deal, ναυτεμπορική 13/10/2012)

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο:

Πιθανότατα να ακολουθηθεί η διαδικασία του διαχωρισμού σε καλή και κακή τράπεζα και η εξαγορά του υγιούς τμήματος από μία από τις Εθνική και Eurobank που κατέχουν ήδη το 6% του μετοχικού του κεφαλαίου. Το μόνο που το έχει επιβαρύνει είναι το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων που κατείχε. (ιδιωτικοποίηση: το καλό «Τ» και το κακό « Τ», ναυτεμπορική 27/11/2012)

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΝΟΜΟΣ 3869/2010

Σύμφωνα με το νόμο 3869/2010 (Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων), γνωστό και ως νόμο Κατσέλη οι υπερχρεωμένοι ιδιώτες (φυσικά πρόσωπα) που έχουν αποδεδειγμένα μόνιμη αδυναμία να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους κυρίως προς τις τράπεζες, μπορούν να ρυθμίσουν την αποπληρωμή τους και να απαλλαγούν από σημαντικό μέρος των χρεών τους, εφόσον πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Στη σχετική ρύθμιση δεν μπορούν να ενταχθούν οφειλές που έχουν αναληφθεί το τελευταίο έτος πριν την υποβολή της αίτησης για ρύθμιση.

Η διαδικασία που προβλέπεται χωρίζεται σε περισσότερα στάδια και ειδικότερα περιλαμβάνει ένα

εξωδικαστικό και τρία δικαστικά.

Το πρώτο στάδιο περιλαμβάνει τον εξωδικαστικό συμβιβασμό. Το στάδιο αυτό είναι υποχρεωτικό και διαρκεί τουλάχιστον έξι μήνες. (N.3869/10)

Ακολουθεί η κατάθεση της αίτησης για ρύθμιση ενώπιον του Ειρηνοδικείου. Στην αίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνεται η περιουσιακή κατάσταση του οφειλέτη και της συζύγου του, τα πιθανά εισοδήματά τους και οι ενδεχόμενες ανείσπρακτες απαιτήσεις προς αυτούς, οι απαιτήσεις των πιστωτών κατά κεφάλαιο τόκους και έξοδα, καθώς και σχέδιο πιθανής αποπληρωμής.

Στο επόμενο συζητείται η αίτηση στο ειρηνοδικείο και επιχειρείται δικαστικός συμβιβασμός με τους πιστωτές του οφειλέτη. Για το συμβιβασμό αρκεί να συμφωνήσουν οι πιστωτές που εκπροσωπούν το 51% των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη. (N.3869/10)

Αμέσως μετά, τον τελικό λόγο έχει το ειρηνοδικείο. Σε αυτό το στάδιο ο ειρηνοδίκης ή θα επικυρώσει την συμφωνία που τυχόν επιχειρήθηκε ή θα προχωρήσει στην εκδίκαση της υπόθεσης με βάση τα δεδομένα που έχουν παρουσιαστεί από όλες τις πλευρές.

Στην ουσία το Δικαστήριο θα προβεί σε ουσιαστικό έλεγχο των πιθανών εισοδημάτων του οφειλέτη και της δυνατότητάς του να αποπληρώσει τα χρέη του. Εφόσον, κατά τη κρίση του, διαπιστωθεί ότι κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό, εκδίδεται δικαστική απόφαση για την ρύθμισή τους.

Ο νόμος προβλέπει για τους ιδιοκτήτες πρώτης κατοικίας, να εξαιρείται αυτή από τη ρευστοποίηση, με την προϋπόθεση (την οποία επιβάλλει η δικαστική απόφαση) ότι ο οφειλέτης θα αποπληρώσει μέχρι το 85% της εμπορικής αξίας της, με δυνατότητα ορισμού περιόδου χάριτος για την έναρξη καταβολής των δόσεων και περίοδο αποπληρωμής μέχρι και 20 έτη.(N.3869/10)

Εάν υπάρχει και δεύτερη ή άλλες κατοικίες δεν αποκλείεται να διαταχθεί η ρευστοποίησή τους. Για το λόγο αυτό ορίζεται εκκαθαριστής που θα επιφορτιστεί με την εκποίηση του ακινήτου.

Ο οφειλέτης από την πρώτη στιγμή έχει την υποχρέωση να δηλώσει ειλικρινώς τα περιουσιακά του εισοδήματα. Εάν διαπιστωθεί με οποιοδήποτε τρόπο ότι ψεύδεται εκπίπτει από τη ρύθμιση. Το ίδιο ισχύει και εάν δεν τηρηθεί η δικαστική ρύθμιση. (Capital.gr Νίκος Σιαμάνης Νομικός Όλα όσα θέλετε να ξέρετε για τη ρύθμιση οφειλών 08/07/2011)

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Οι τράπεζες διευκόλυναν σε δάνεια, γιατί είχαν υπερσυσσωρευμένο χρήμα. Λίμναζε το χρήμα στις τράπεζες και έτσι έδιναν εύκολα δάνεια με σχετικά καλύτερους όρους απ' ό,τι σήμερα και με αποτέλεσμα αυτήν την υπερχρέωση των νοικοκυριών. Όμως, το 2008, σύμφωνα με στοιχεία της ίδιας της Τράπεζας της Ελλάδας οι δανειολήπτες που δεν μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις, τα χρέη τους, ήταν 5% και 5,3% ήταν τα στεγαστικά. Σήμερα, πάλι με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας, το 15% από τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά δεν μπορεί να πληρώσει τις δόσεις και το 14% αφορά στεγαστικά δάνεια. (Τράπεζα της Ελλάδος, Στατιστικό Δελτίο Οκτώβριος Νοέμβριος 2008)

Από έρευνα που έχει κάνει η ΕΚΠΟΙΖΩ βγαίνει ότι μόλις το 10% των δανείων που έχουν συναφθεί αφορούν σπατάλη, δάνεια δηλαδή για τυχερά παιχνίδια, για χρηματιστήριο κ.λπ. Όλος ο άλλος δανεισμός αφορά κυρίως στεγαστικά δάνεια ή ένα μέρος των δανείων έγινε για να καλυφθούν τρέχουσες καταναλωτικές ανάγκες, που αφορούν είδη βασικής ανάγκης. Το 78,3% των υπερχρεωμένων νοικοκυριών χρωστούν στις τράπεζες ποσά μικρότερα από 200.000 ευρώ, ενώ το 55,6% στο ποσοστό αυτό χρωστά ποσά κάτω από 110.000 ευρώ και είναι πολλά τα στεγαστικά δάνεια. (Ένωση Καταναλωτών η Ποιότητα της Ζωής Αποτελέσματα Έρευνας “οι Κοινωνικές Διαστάσεις της υπερχρέωσης” Δελτίο Τύπου 711 03/04/2012)

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

Η αναδιάρθρωση χορηγήσεων του παρελθόντος αποτελεί μονόδρομο για τη διατήρηση των επισφαλειών σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα επίπεδα, καθώς η κρίση που πλήττει την ελληνική οικονομία έχει οδηγήσει χιλιάδες ιδιώτες και επιχειρήσεις σε αδυναμία εξόφλησης των χρεών τους. Σύμφωνα με σχετικώς πρόσφατα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος, οι εκκρεμείς αιτήσεις προς τα ειρηνοδικεία έχουν πλέον φτάσει τις 150.000 (Ημερησία Ειρήνη Σακελλάρη Ευνοϊκές ρυθμίσεις ανάσα για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά 12/08/2012).

Όσο μεγαλύτερη είναι η ύφεση τόσο μεγαλύτερες και οι αναμενόμενες επισφάλειες, αφού όλο και περισσότερες επιχειρήσεις αλλά και νοικοκυριά θα αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τις δόσεις των δανείων τους.

Στις ΗΠΑ η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι 49 από τις 50 Πολιτείες συμφώνησαν με τις πέντε μεγαλύτερες τράπεζες να διαγράψουν μέρος των οφειλών όσων έχουν στεγαστικά δάνεια (Διαγραφή χρεών στεγαστικών στις ΗΠΑ, η καθημερινή 10/03/12).

Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες συντονισμένα θα κληθούν να προχωρήσουν σε ρυθμίσεις ακόμη και ενήμερων δανείων και όχι μόνο των κόκκινων.

Οι εξελίξεις αυτές ξεπερνούν τις αρχικώς δυσμενείς προβλέψεις για την εξέλιξη ακόμη και των στεγαστικών χαρτοφυλακίων των τραπεζών που θεωρούνται τα πλέον υγιή, καθώς ήδη πάνω από ένα στα δέκα δάνεια δεν εξυπηρετείται κανονικά έναντι 3% - 4% που ήταν το φυσιολογικό επίπεδο επισφαλειών για τα δάνεια της κατηγορίας αυτής προ της κρίσης.

Οι τραπεζίτες περιμένουν κορύφωση των καθυστερήσεων αλλά και των απλήρωτων δανείων τα επόμενα χρόνια. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (Ετήσια Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος 15-6-2012), μέσα σε τρία χρόνια τα επισφαλή δάνεια τριπλασιάστηκαν (από 5,8% το 2008 στο 15,9% το τέλος του 2011). Οι καθυστερήσεις μέχρι τις 31/3/2012 είχαν φθάσει στο 17,2% (στεγαστικά) και στο 32% (καταναλωτικά), ενώ συνολικώς τα ποσά των καθυστερημένων δανείων ξεπερνούν ήδη τα 45 δις ευρώ.

Σύμφωνα με τα ίδια επίσημα στοιχεία οι καθυστερήσεις αποπληρωμής δανειακών δόσεων, το πρώτο τρίμηνο 2012, ανέρχονται σε 17,2% για στεγαστικά δάνεια και σε 32% για καταναλωτικά δάνεια με συνολικό ποσό δανείων σε καθυστέρηση άνω των 45 δις. Προβλέπεται δε ότι την επόμενη διετία θα εκτοξευθούν σε ποσοστά άνω του 45% εξαιτίας της δραματικής μείωσης των εισοδημάτων και της εντεινόμενης ανεργίας (Τράπεζα της Ελλάδος 20/11/2012, Στατιστικό Δελτίο), που έχει φτάσει επίσημα το 26% (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, Σεπτέμβριος 2012).

Πλέον, οι τράπεζες προχωρούν σε μαζικές αναδιαρθρώσεις δανείων, ενώ εφαρμόζουν ιδιαίτερα αυστηρά πιστοληπτικά κριτήρια για τη χορήγηση νέων δανείων, καθώς έχουν επιβάλει νέα αυστηρά κριτήρια που αποκλείουν από τη χρηματοδότηση την πλειονότητα των δανειοληπτών, ενώ ακόμα και όταν δανείζουν το κάνουν με φειδώ και για πολύ μικρότερα ποσά από τα αιτούμενα.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με τα αιτήματα υπερχρεωμένων καταναλωτών προς τράπεζες, που έχει διαχειριστεί η ΕΚΠΟΙΖΩ, αυτά ανέρχονται στον αριθμό των 20.386 από 5.500 καταναλωτές -αυτό σημαίνει ότι κάθε καταναλωτής χρωστάει κατά μέσον όρο σε 3,8 τράπεζες, ενώ οι οφειλές αφορούν 8-11 τραπεζικά προϊόντα.

Το 20% των εμπλεκόμενων είναι συνταξιούχοι, ενώ περίπου το 35% είναι άνεργοι που ανήκουν στις ηλικιακές ομάδες 30-55 ετών -γεγονός που σημαίνει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό από αυτούς θα ενταχθούν στην κατηγορία των μακροχρόνια άνεργων. Το 30% των δανειοληπτών που έχουν κηρύξει πτώχευση είναι μισθωτοί, που εργάζονται είτε στον ιδιωτικό είτε στον δημόσιο τομέα. Την

τελευταία τριετία, τα εισοδήματά τους συρρικνώθηκαν από 20%-50%, ενώ παράλληλα ένα μεγάλο ποσοστό εξ αυτών, που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα (ανέρχεται σε 40%), λαμβάνουν τη μισθοδοσία τους με τουλάχιστον πεντάμηνη καθυστέρηση. Άλλοι, πάλι, αναγκάζονται να εργάζονται με μειωμένο ωράριο ή με καθεστώς εκ περιτροπής απασχόλησης. Το 15% αφορά μικροεπαγγελματίες και ελεύθερους επαγγελματίες, εκ των οποίων σχεδόν 9 στους 10 δηλώνουν ότι η επιχείρησή τους οδηγείται με μαθηματική ακρίβεια στο λουκέτο (Ένωση Καταναλωτών η Ποιότητα της Ζωής Αποτελέσματα Έρευνας “οι Κοινωνικές Διαστάσεις της υπερχρέωσης” Δελτίο Τύπου 711 03/04/2012).

Ακόμη και με την έκδοση της πλέον ευνοϊκής δικαστικής απόφασης, με βάση τις διαδικασίες του ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα, 8 στους 10 δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν ούτε στα δεδομένα μιας ευνοϊκής δικαστικής απόφασης, λόγω δυσμενέστερων εξελίξεων περί τα οικονομικά τους δεδομένα (Ένωση Καταναλωτών η Ποιότητα της Ζωής Αποτελέσματα Έρευνας “οι Κοινωνικές Διαστάσεις της υπερχρέωσης” Δελτίο Τύπου 711 03/04/2012).

Το προφίλ των πολιτών που αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις δανειακές τους υποχρεώσεις (στοιχεία Εθνικής Ομοσπονδίας Ενώσεων Προστασίας Καταναλωτών)

Συνταξιούχοι 20%

Άνεργοι 30-55 ετών 35%

Μισθωτοί δημόσιου και ιδιωτικού τομέα 30%

Μικροεπαγγελματίες & ελεύθεροι επαγγελματίες 15% (Ένωση Καταναλωτών η Ποιότητα της Ζωής Αποτελέσματα Έρευνας “οι Κοινωνικές Διαστάσεις της υπερχρέωσης” Δελτίο Τύπου 711 03/04/2012)

Η ύφεση της ελληνικής οικονομίας προβλέπεται να είναι 4,5% το 2013 (ΟΟΣΑ, Economic Outlook 08/12/2012). Η ανεργία είναι στο 25% (Τράπεζα της Ελλάδος Στατιστικό Δελτίο 20/11/2012), χωρίς να υπολογίζονται όλες οι μορφές ανεργίας. Το 17,2% των στεγαστικών χαρακτηρίζονται από καθυστέρηση στην αποπληρωμή τους, ενώ καθυστερούν το 25% των επιχειρηματικών και το 32% των καταναλωτικών- καρτών, 45 δισεκατομμύρια ευρώ συνολικά. (Τράπεζα της Ελλάδος, 15/06/2012)

Έχουν γίνει 665000 ρυθμίσεις δανείων οι οποίες αντιστοιχούν σε 20 δισεκατομμύρια ευρώ (Ευγενία Τζώρτζη, Στα 57 δισ. ευρώ εκτινάχθηκαν τα κόκκινα δάνεια το πρώτο εξάμηνο, η καθημερινή, 29/09/2012). 26000 αιτήσεις στα ειρηνοδικεία για υπαγωγή στο νόμο Κατσέλη έχουν προγραμματιστεί να εκδικαστούν μέχρι το 2017. 15000 είναι οι αποφάσεις που έχουν εκδοθεί (Γραμματεία Ειρηνοδικείου Αθηνών).

Συνολικά ο ιδιωτικός τομέας χρωστούσε τον Αύγουστο του 2012 233 δισεκατομμύρια ευρώ. Από αυτά τα 111 δισεκατομμύρια τα χρωστούσαν επιχειρήσεις και τα 108,1 δισεκατομμύρια

νοικοκυριά. Από τα 108,1 δισεκατομμύρια τα 75,5 δισεκατομμύρια τα χρωστούσαν σε στεγαστικά και τα 32,6 δισεκατομμύρια σε καταναλωτικά δάνεια και κάρτες (Τράπεζα της Ελλάδος, Στατιστικό Δελτίο, σελ112-113 20/11/2012).

ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΑΤΩΝ

Βάσει μιας νέας αλλαγής στη διανομή του ποσού που δίνεται στον πλειστηριασμό, δίνεται προτεραιότητα στους ασφαλιστικούς φορείς. Με την παλιά διαδικασία οι προνομιούχοι δανειστές ικανοποιούνταν κατά το 1/3 των απαιτήσεων τους. Τώρα οι ασφαλιστικοί φορείς, σύμφωνα με συνδυασμό των νόμων 3863/10 και 1545/85 ικανοποιούνται προνομιακά μέχρι και το 100% των απαιτήσεων τους (Απόστολος Γ. Χριστόπουλος- Ιωάννης Γ. Ντόκας Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας εκδόσεις Κριτική 2012).

Για παράδειγμα, αν οφειλέτης χρωστούσε 100000 ευρώ στην τράπεζα, 60000 ευρώ στο ΙΚΑ και 30000 ευρώ στην εφορία, και δίνονταν 80000 ευρώ στον πλειστηριασμό, θα έπαιρνε $1/3 * 60000 = 20000$ ευρώ το ΙΚΑ, $1/3 * 30000 = 10000$ ευρώ η εφορία και τα υπόλοιπα $80000 - (20000 + 10000) = 50000$ ευρώ η τράπεζα.

Με τις αλλαγές το ΙΚΑ θα πάρει όλα όσα του χρωστάει ο οφειλέτης, δηλαδή 60000 ευρώ, $1/3 * 30000 = 10000$ ευρώ η εφορία και τα υπόλοιπα $80000 - (60000 + 10000) = 10000$ ευρώ η τράπεζα. Η αξία του εκπλειστηριάσματος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την αντικειμενική αξία του ακινήτου.

Είναι πάντως βασικό για τις τράπεζες και παίζει ρόλο για να κριθεί κατά πόσο τις ωφέλησε ή όχι ο νόμος 3869/10 το ότι πάνω από το 95% των πλειστηριασμών απέβαιναν άκαρποι (Απόστολος Γ. Χριστόπουλος- Ιωάννης Γ. Ντόκας Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας εκδόσεις Κριτική 2012).

ΤΙ ΜΕΤΡΑ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Οι ρυθμίσεις στις οποίες προβαίνουν οι τράπεζες ποικίλλουν με βάση το είδος του δανείου, την ηλικία του δανειολήπτη, το ύψος του χρέους, την οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη, κριτήρια ανάκαμψης της οικονομικής κατάστασης του δανειολήπτη, διασφαλίσεις τριτεγγυητές κ.λπ.

Οι ρυθμίσεις μπορεί να διαφοροποιούνται μερικώς από πιστωτικό ίδρυμα σε πιστωτικό ίδρυμα και από δανειολήπτη σε δανειολήπτη, δεν είναι όμως a la carte και χρησιμοποιούν ένα πολύ συγκεκριμένο σκεπτικό ομαδοποίησης. Αυτό είναι ίσως και ένα στοιχείο στο οποίο το νομοσχέδιο θα μπορούσε να σταθεί βοηθητικά αυξάνοντας τον αριθμό των περιπτώσεων που μπορούν να αντιμετωπισθούν διότι οι τράπεζες από μόνες τους έχουν και εξαιρετικά συγκεκριμένους

περιορισμούς που ανακύπτουν από τους ελέγχους που υφίστανται διαρκώς στο χαρτοφυλάκιο τους. Το γεγονός των επισφαλειών είναι κατά μείζονα λόγο και ο σημαντικός περιορισμός που έχουν οι τράπεζες όσον αφορά τη χορήγηση νέων δανείων. Πιο απλά δεν παίρνουν ρευστό και κατά συνέπεια δεν έχουν να δώσουν (Ημερησία Ειρήνη Σακελλάρη Ευνοϊκές ρυθμίσεις ανάσα για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά 12/08/2012).

Καταναλωτικά

Οι ρυθμίσεις των καταναλωτικών δανείων δεν διαφέρουν κατά πολύ από εκείνες των στεγαστικών. Ωστόσο εφόσον ο δανειολήπτης διαθέτει ακίνητη περιουσία την οποία είναι διατεθειμένος να προσημειώσει, υπάρχει η δυνατότητα μείωσης του επιτοκίου σε πολύ μεγάλο βαθμό και αύξησης της διάρκειας αποπληρωμής ακόμη και έως τα 30 έτη. Με τον τρόπο αυτόν η δόση πέφτει σε πάρα πολύ χαμηλά επίπεδα (Ημερησία Ειρήνη Σακελλάρη Ευνοϊκές ρυθμίσεις ανάσα για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά 12/08/2012).

Επιχειρηματικά

Μία πολύ διαφορετική ομάδα δανείων, οι ρυθμίσεις της οποίας ποικίλλουν από τη βιωσιμότητα της επιχείρησης. Η βιωσιμότητα της επιχείρησης έχει όπως εξηγούν τραπεζικά στελέχη πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά από το παρελθόν και σχετίζεται με το αντικείμενο, τον τόπο εγκατάστασης και την πελατειακή βάση (Ημερησία Ειρήνη Σακελλάρη Ευνοϊκές ρυθμίσεις ανάσα για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά 12/08/2012).

Στεγαστικά

Μεγάλες ομάδες δανειοληπτών κινδυνεύουν να χάσουν τα σπίτια τους για τα οποία έχουν ήδη καταβάλει πολύ μεγάλα ποσά από την αδυναμία αποπληρωμής αυτών των ακινήτων . Από την άλλη πλευρά υπάρχουν περιορισμοί στους πλειστηριασμούς, όπως αναφέρει τραπεζικό στέλεχος, πέραν φυσικά της συγκεκριμένης αδυναμίας που δημιουργείται από την καθίζηση στην αγορά ακινήτων (Ημερησία Ειρήνη Σακελλάρη Ευνοϊκές ρυθμίσεις ανάσα για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά 12/08/2012).

Όσον αφορά λοιπόν τα στεγαστικά δάνεια οι λύσεις που προσφέρουν οι τράπεζες είναι:

Επιμήκυνση της διάρκειας εξόφλησης: Στα στεγαστικά και ενυπόθηκα επισκευαστικά δάνεια που έχουν χορηγηθεί για αγορά, ανέγερση ή αποπεράτωση ενός ακινήτου αυξάνεται ο χρόνος εξόφλησης κατά 1 ή 10 έτη, με μέγιστη διάρκεια τα 40 έτη και συχνά μέγιστη ηλικία του δανειολήπτη τα 90 έτη. Ωστόσο οι τράπεζες απαιτούν σε τέτοιες περιπτώσεις όταν ο χρόνος αποπληρωμής του δανείου οδηγεί τον δανειολήπτη σε ηλικία άνω των 75 ετών, να υπάρχει νεότερος εγγυητής (Ημερησία Ειρήνη Σακελλάρη Ευνοϊκές ρυθμίσεις ανάσα για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά 12/08/2012).

Εφόσον υπάρχει πρόδηλη αδυναμία ανταπόκρισης του δανειολήπτη στις δανειακές υποχρεώσεις,

είναι δυνατή η εξέταση -κατά περίπτωση- αιτημάτων αναστολής εξυπηρέτησης του δανείου, όχι πέραν των δύο ετών, με επιμήκυνση της διάρκειας και με κατά περίπτωση καταβολή ή κεφαλαιοποίηση των τόκων της περιόδου αναστολής.

Επίσης εφαρμόζονται ρυθμίσεις με συγκεκριμένη χρονική διάρκεια για πληρωμή μόνον των τόκων, για πάγωμα των τόκων ή και των δόσεων σε περιπτώσεις ανέργων και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα με συνεχή εξέταση της κατάστασης του δανειολήπτη όπως επίσης και για μείωση των δόσεων στο 30% των υπαρχουσών (Νομοσχέδιο για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά προετοιμάζει ο Θ. Σκορδάς, ναυτεμπορική 20/10/2012).

Συγκεκριμένες διευκολύνσεις υφίστανται και όσον αφορά τους δημοσίους υπαλλήλους ομάδα της οποίας το εισόδημα πλήρη σημαντικά στο προηγούμενο χρονικό διάστημα και της οποίας η δόση παρακρατείται κατ' ευθείαν από τον μισθό της αν το δάνειο έχει ληφθεί από κάποια πιστωτικά ιδρύματα. Τέτοιες ρυθμίσεις είναι η παράταση του χρόνου διαρκείας ως 15 έτη από την ημερομηνία εκταμίευσης για τα καταναλωτικά δάνεια και έως 40 έτη για τα στεγαστικά, περίοδος χάριτος από έναν ως τέσσερις μήνες χωρίς καμία καταβολή, με ταυτόχρονη δυνατότητα περαιτέρω παράτασης ή με καταβολή μόνο των τόκων (Ημερησία Ειρήνη Σακελλάρη Ευνοϊκές ρυθμίσεις ανάσα για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά 12/08/2012).

ΤΙ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ ΠΙΘΑΝΟΛΟΓΟΥΝΤΑΙ

Υπάρχει η άποψη πως οι τράπεζες δεν έχουν περιθώρια περαιτέρω διαγραφής χρεών μολονότι σε αρκετές περιπτώσεις μη υπάρχουσας άλλης λύσεως προβαίνουν και σε διαγραφές είτε μέσω δικαστικών αποφάσεων είτε επειδή δανειολήπτες δεν έχουν κανέναν πλέον οικονομικό πόρο να υποστηρίξουν τα χρέη τους.

Παράλληλα, τα υπουργεία Ανάπτυξης και Οικονομικών εξετάζουν την άρση της αναστολής των πλειστηριασμών ακινήτων. Η νέα ρύθμιση για τις οφειλές υπερχρεωμένων νοικοκυριών προβλέπει μεταξύ άλλων:

Να δίνεται προτεραιότητα στην εξωδικαστική ρύθμιση χρεών των οφειλετών. Η διαδικασία αυτή να παραμείνει υποχρεωτική και να προβληθεί με πρόσθετη ισχύ προκειμένου να αντιμετωπιστεί η άρνηση των τραπεζών να συνδιαλέγονται με τους δανειολήπτες εξωδικαστικά. Σήμερα οι τράπεζες δεν δέχονται το εξωδικαστικό συμβιβασμό και όλες υποθέσεις καταλήγουν στα ειρηνοδικεία (αρμόδια δικαστήρια). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση χιλιάδων αποφάσεων στα δικαστήρια και την καταστρατήγηση του Ν. 3869/2010, ο οποίος προβλέπει πως η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης ρύθμισης δανείων προσδιορίζεται μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία κατάθεσής της.

Τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική δραστηριότητα με προσωπική ιδιωτική εργασία θα

εντάσσονται στον Ν. 3869/2010. Το υπουργείο Ανάπτυξης να επεκτείνει την εφαρμογή του νόμου και στις περιπτώσεις εμπορών και μικροεπιχειρηματιών. Αυτές οι επιχειρήσεις δεν μπορούν σήμερα ούτε να πτωχεύσουν (άρθρο 99) ούτε να υπαχθούν στον νόμο Κατσέλη.

Οι καταβολές θα συνεχίσουν να γίνονται μηνιαίως για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών (το χρονικό διάστημα σε κάποιες χώρες της Ευρώπης φτάνει ακόμη και στα επτά έτη), ωστόσο **ο χρόνος αποπληρωμής θα αρχίζει να μετρά από την περίοδο κατάθεσης της αίτησης και όχι από το χρονικό σημείο έκδοσης της απόφασης.**

Θα εξαιρείται από τη ρευστοποίηση - όπως και σήμερα - η πρώτη κατοικία του οφειλέτη. Ωστόσο, η υποχρέωση που προβλέπεται σήμερα ο δανειολήπτης να καταβάλλει ποσό ίσο με το 85% της εμπορικής αξίας της πρώτης κατοικίας σε διάστημα 20 ετών αναμένεται να επεκταθεί στα 35 έτη. Εφόσον το άτυπο στεγαστικό δάνειο αποπληρώνεται κανονικά, η πρώτη κατοικία θα παραμείνει στην ιδιοκτησία του οφειλέτη.

Επίσης καθοριζόταν μικρότερο κόστος για τα δικόγραφα.

(Πρόταση νόμου για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά από το ΠΑΣΟΚ, ναυτεμπορική 20/09/2012).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Στο εισαγωγικό μέρος της εργασίας, όπου γίνεται μια παρουσίαση της κατάστασης που προέκυψε με την κρίση στην υπερχρέωση των νοικοκυριών και μια παρουσίαση του νόμου 3869/10, αξιοποιούνται άρθρα και στοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδας και οικονομικές εφημερίδες (πχ. Ναυτεμπορική, Καθημερινή, Ημερησία).

Επίσης το βιβλίο των Χριστόπουλου- Ντόκα Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας, την έρευνα της ΕΚΠΟΙΖΩ της και της Πανελλήνιας Ένωσης Προστασίας Πολιτών Καταναλωτών Δανειοληπτών.

Για την ανάλυση και επεξεργασία των στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν γνώσεις και μέθοδοι από την ξένη βιβλιογραφία που παρατίθεται στο αντίστοιχο σημείο της εργασίας, όπως και για την κατασκευή και τον έλεγχο του μαθηματικού μοντέλου.

Αξιοποίησα επίσης τις γνώσεις από τα μαθήματα του μεταπτυχιακού.

Για τους πίνακες στην ενότητα “πίνακες” ανέτρεξα στην Eurostat, την AMECO, το ινστιτούτο IFO και την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Συλλέχθηκαν στοιχεία από 200 αιτήσεις στα ειρηνοδικεία και τις αντίστοιχες δικαστικές αποφάσεις από την Εθνική Τράπεζα για περιπτώσεις στην Αθήνα. Η καταγραφή έγινε στην τράπεζα και συλλέχθηκαν στοιχεία για το ύψος της οφειλής, το ύψος της πληρωμής που πρότεινε ο οφειλέτης, το φύλο του οφειλέτη, την ηλικία του, τους λόγους που επικαλείται ότι τον οδήγησαν να μην μπορεί να πληρώσει, το ύψος του εισοδήματος που δηλώνει, το τι ακίνητα και περιουσιακά στοιχεία έχει αυτός και ο/η σύζυγος του/της, τα εξαρτώμενα μέλη που δηλώνει, τις βιοτικές του ανάγκες που δηλώνει, στοιχεία που αναλύονται παρακάτω. 127 είναι οι αιτήσεις που δεν απορρίφθηκαν για τυπικούς ή λόγους ουσίας.

Στις αιτήσεις της Εθνικής φαίνεται ότι οι οφειλέτες χρωστούν πολλά δάνεια σε πολλές τράπεζες συνήθως. Όταν αναφέρουμε ποσά και ποσοστά εννοούμε το σύνολο της οφειλής, ενώ όταν αναφέρουμε “τράπεζα” δεν εννοούμε κάποια συγκεκριμένη τράπεζα αλλά τις τράπεζες γενικά.

Αυτό γιατί δεν μας ενδιαφέρει το πόσα θα πάρει η κάθε τράπεζα, αλλά το πόσα θα δώσει η κάθε κατηγορία οφειλετών. Για παράδειγμα ένας οφειλέτης χρωστάει 100000 ευρώ ως εξής: 50 χιλιάδες ευρώ σε στεγαστικό της Εθνικής, 35 χιλιάδες σε καταναλωτικό της Alpha Bank και 15 χιλιάδες σε καταναλωτικό της Εθνικής. Αν του επιδικαστεί ποσό 50000 ευρώ να πληρώσει, μπορεί να πληρώνει για τα τέσσερα πρώτα χρόνια το 50% της δόσης για το στεγαστικό στην Εθνική, το 35% στην Alpha Bank, και 15% για το καταναλωτικό πάλι στην Εθνική. Μετά μπορεί να ρυθμιστεί να δίνει για το ποσό που έχει μείνει ανεξόφλητο στις διαφορετικές τράπεζες με βάση τις προσημειώσεις που έχουν οι τράπεζες σε ακίνητα κτλ.

Εμείς μελετάμε ότι ένας οφειλέτης με τα χαρακτηριστικά που έχει, που ανήκει στην κατηγορία όσων χρωστούν πάνω από 50 και μέχρι 100000 ευρώ καλείται να πληρώσει το 50% της αρχικής του οφειλής, που ανήκει στην κατηγορία να πληρώσει πάνω από 20 και μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ στην τράπεζα, δηλαδή στις Εθνική και Alpha Bank.

Ομοίως και όταν λέμε ότι οι οφειλέτες χρωστούσαν τόσα στην τράπεζα και με την εφαρμογή του νόμου τόσα, για να κρίνουμε τις επιπτώσεις του νόμου.

Στις δικαστικές αποφάσεις υπάρχουν τα ποσά που πρέπει να καταβληθούν και τότε, το αν θα εκποιηθεί κάποιο αγροτεμάχιο κτλ.

Το αν θα εκποιηθεί κάποιο αγροτεμάχιο είναι άλλη μία αρνητική παράμετρος του νόμου για τους οφειλέτες, γιατί οι τράπεζες θα έπρεπε να κινήσουν ολόκληρη διαδικασία ενώ τώρα αυτή κινείται από τον ίδιο τον οφειλέτη για να διαγραφεί το χρέος του.

Οι δικαστικές αποφάσεις ορίζουν το τι θα πληρωθεί την πρώτη τετραετία και τι θα απομείνει να

πληρωθεί και σε τι δόσεις για την διάσωση της κατοικίας. Αυτό που θα απομείνει να πληρωθεί δεν πρέπει να ξεπερνάει το 85% της εμπορικής αξίας του ακινήτου.

Οι δικαστικές αποφάσεις που μελετήθηκαν έχουν βγει το 2012, που σημαίνει ότι σταμάτησαν να πληρώνουν πιο πριν.

Όταν ο χρόνος της έκδοσης της απόφασης θα απέχει πολύ από το χρόνο της αίτησης τα δεδομένα θα έχουν μεταβληθεί δραματικά στο διάστημα που θα μεσολαβεί.

Αφού συλλέξαμε τα στοιχεία κατηγοριοποιήσαμε τις περιπτώσεις με βάση διάφορες μεταβλητές.

Χωρίσαμε το δείγμα σε ομάδες με βάση του πού και αν εργάζονται σε ιδιωτικούς υπάλληλους, δημόσιους υπάλληλους, άνεργους, συνταξιούχους του ιδιωτικού και συνταξιούχους του δημόσιου τομέα. Καταγράψαμε τι ποσοστό του δείγματος αποτελεί η κάθε ομάδα, τι ποσοστό του χρέους επί του συνόλου του χρέους του δείγματος χρωστάει, τα εισοδήματά τους, τις απορρίψεις των αιτήσεών τους, τις διαγραφές των χρεών τους κτλ.

Στους ιδιωτικούς υπάλληλους συγκαταλέγονται και οι αυτοαπασχολούμενοι που δεν υπάγονται στους νόμους που διέπουν τους εμπόρους, οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα υπαγωγής στο νόμο.

Έγιναν και άλλες κατηγοριοποιήσεις, όπως με βάση τα εξαρτώμενα μέλη, την εισοδηματική κατηγορία κτλ.

Προέκυψε μεγάλη συσχέτιση, όπως και αναμενόμενο, μεταξύ του ποσού οφειλής και του ποσού πληρωμής. Επίσης τα μικρά και τα πολύ μεγάλα ποσά οφειλής έχουν θετική συσχέτιση με τα ποσοστά διαγραφής τους.

Βάσει αυτού διαμορφώθηκε το μαθηματικό μοντέλο, το οποίο από το σύνολο της οφειλής προβλέπει το ποσό που θα επιδικαστεί συνολικά, ανεξάρτητα από το πώς θα κατανεμηθούν οι δόσεις του στο μέλλον. Έτσι και αλλιώς επιδικάζονται συνήθως μικρότερες δόσεις για την αρχή της αποπληρωμής και μεγαλύτερες για τη διάσωση της κύριας κατοικίας, έτσι η τράπεζα (το σύνολο των τραπεζών) δεν χάνει τα δικαιώματά της στο σπίτι.

Ο παράγοντας της μεταβολής της ανεργίας και της μείωσης του εισοδήματος εισάγονται με παραμέτρους στο μαθηματικό μοντέλο για να προβλεφθεί το ποσό που θα πάρουν οι τράπεζες.

Τα ποσά που προκύπτουν για κάθε κατηγορία εκφράζονται με τα ποσοστά τους επί του συνόλου του σχετικού ποσού του δείγματος.

Τα μεγέθη που προκύπτουν οδηγούν στα συμπεράσματα που παρατίθενται στο τέλος.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ

Πίνακας 1

ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ		ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ	
Ιδιωτικοί Υπάλληλοι (ΙΥ)	74 (37%)	26(35,1%)	(35,6%)
Δημόσιοι Υπάλληλοι (ΔΥ)	42 (21%)	11(26,1%)	(15,1%)
Άνεργοι (ΑΝ)	48 (24%)	21(43,8%)	(28,8%)
Συνταξιούχοι Ιδιωτικού Τομέα (ΣΙΤ)	16(8%)	2(12,5%)	(2,7%)
Συνταξιούχοι Δημοσίου Τομέα (ΣΔΤ)	20(10%)	13(60,5%)	(17,8%)
ΣΥΝΟΛΟ		73(36,5%)	(100%)

Στον παραπάνω πίνακα γίνεται κατηγοριοποίηση των περιπτώσεων που προκύπτουν από τα στοιχεία βάσει του Τομέα στον οποίο εργάζεται ο κάθε αιτών, το αν είναι άνεργος ή συνταξιούχος. Στην πρώτη στήλη δίνεται ο αριθμός των περιπτώσεων που προέκυψαν ανά ομάδα, Ιδιωτικοί Υπάλληλοι, Δημόσιοι Υπάλληλοι, Άνεργοι, Συνταξιούχοι Ιδιωτικού Τομέα και Συνταξιούχοι Δημοσίου Τομέα. Οι περισσότερες αιτήσεις γίνονται από ιδιωτικούς υπαλλήλους και άνεργους, γιατί αυτές οι δύο κατηγορίες ενδιαφέρουν ιδιαίτερα την τράπεζα.

Αν και οι απορρίψεις των αιτήσεων γίνονται κυρίως για τυπικούς λόγους, δίνονται στοιχεία για αυτές στη δεύτερη και τρίτη στήλη. Δηλαδή οι περισσότερες απορρίψεις έγιναν από τα ειρηνοδικεία όχι γιατί κρίθηκε ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν εκπληρούσαν τις προϋποθέσεις για να ενταχθούν στο νόμο, αλλά γιατί πολλοί οφειλέτες έκαναν τις αιτήσεις χωρίς τη συνδρομή δικηγόρου και κρίθηκαν τυπικά απαράδεκτες, μπορεί να ήταν ελλιπείς ως προς τα στοιχεία ή τα πιστοποιητικά που τα συνόδευαν, να ήταν ασαφείς οι αιτήσεις ή παραβιασμένες οι ημερομηνίες κτλ. Στην αρχή της εφαρμογής του νόμου κάποιοι οφειλέτες και δικηγόροι δεν ήταν τόσο ενήμεροι και προετοιμασμένοι.

Στη δεύτερη στήλη δίνεται ο αριθμός των απορρίψεων ανά ομάδα και το ποσοστό του επί του συνόλου της ομάδας. Κάτω δίνεται το σύνολο των απορρίψεων και το ποσοστό του επί των συνολικών αιτήσεων. Στην τρίτη στήλη δίνεται το ποσοστό των απορρίψεων της κάθε ομάδας ως προς το συνολικό αριθμό απορρίψεων του δείγματος. Φαίνεται ότι περισσότερες πιθανότητες να

απορριφθούν έχουν οι αιτήσεις των συνταξιούχων δημοσίου τομέα. Λόγω όμως του συνολικού αριθμού των αιτήσεων των ιδιωτικών υπαλλήλων και των ανέργων οι απορρίψεις των αιτήσεων τους αποτελούν σημαντικό ποσοστό του συνολικού αριθμού απορρίψεων.

ΠΟΣΟ ΟΦΕΙΛΗΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ

Πίνακας 2

ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ	ΜΕΣΟ ΠΟΣΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΟΦΕΙΛΗΣ (ΣΕ ΕΥΡΩ)	ΧΡΕΩΝ ΟΜΑΔΑΣ	ΧΡΕΩΝ/ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΙΤΗΣΕΩΝ
Ιδιωτικοί Υπάλληλοι (ΙΥ)	140904	35,4%	0,96
Δημόσιοι Υπάλληλοι(ΔΥ)	157888	25,7%	1,22
Άνεργοι(ΑΝ)	95115	16,9%	0,71
Συνταξιούχοι Ιδιωτικού Τομέα(ΣΙΤ)	98362	5,8%	0,73
Συνταξιούχοι Δημοσίου Τομέα(ΣΔΤ)	192877	14,2%	1,42
	135275		

Στον πίνακα 2 δίνεται μια εικόνα του ποσού που οφείλει ο μέσος αιτών να ενταχθεί στις διατάξεις του νόμου. Κάτω στην πρώτη στήλη φαίνεται ότι το μέσο ποσό οφειλής των περιπτώσεων του δείγματος είναι 135275 ευρώ. Εύκολα καταλαβαίνει κανείς ότι ένα τέτοιο δάνειο πολύ δύσκολα μπορεί να εξυπηρετηθεί ακόμα και από ένα νοικοκυριό του οποίου η κατάσταση δεν έχει μεταβληθεί ιδιαίτερα προς το δυσμενέστερο τα τελευταία χρόνια, ακόμα και από ένα νοικοκυριό που δεν έχει περιέλθει σε οικονομική εξαθλίωση.

Στη δεύτερη στήλη δίνεται το ποσοστό των χρεών της κάθε ομάδας ως προς το συνολικό χρέος των υπό εξέταση περιπτώσεων. Φαίνεται ότι το μεγαλύτερο χρέος αντιστοιχεί στους ιδιωτικούς και δημοσίους υπαλλήλους. Όμως ο αριθμός των περιπτώσεων της κάθε ομάδας που εξετάστηκαν δεν είναι ο ίδιος, έτσι για να δούμε ποια ομάδα έχει τους οφειλέτες με τα μεγαλύτερα δάνεια εισάγουμε τον δείκτη ποσοστό χρέους της ομάδας/ ποσοστό αιτήσεων της ομάδας . Ο δείκτης αυτός μας δίνει ότι οι συνταξιούχοι και οι υπάλληλοι του δημοσίου χρωστούν μεγαλύτερα ποσά.

Για να είναι ολοκληρωμένη η εικόνα πρέπει να επισημανθεί ότι το ποσοστό των οφειλών που

αντιστοιχούν στις απορριφθείσες αιτήσεις αποτελεί το 53,5% των συνολικών οφειλών, πάνω από το μισό δηλαδή ενώ οι απορριφθείσες αιτήσεις είναι λιγότερες από τις μισές του δείγματος. Αυτό πιστεύουμε ότι έχει να κάνει με το γεγονός ότι δανειζόμενοι με καλύτερη οικονομική δυνατότητα έπαιρναν κατά μέσο ορό μεγαλύτερα δάνεια και τώρα δεν έχουν περιέλθει σε τέτοια κατάσταση ώστε το ειρηνοδικείο να κάνει δεκτή την υπαγωγή των περιπτώσεων τους στις διατάξεις του νόμου.

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ

Πίνακας 3

ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ	ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ (ΣΕ ΕΥΡΩ)	
Ιδιωτικοί Υπάλληλοι (ΙΥ)	820	(1367)
Δημόσιοι Υπάλληλοι(ΔΥ)	971	(1494)
Άνεργοι(ΑΝ)	234	
Συνταξιούχοι Ιδιωτικού Τομέα(ΣΙΤ)	998	(1814)
Συνταξιούχοι Δημοσίου Τομέα(ΣΔΤ)	997	(1424)
Μέσο Εισόδημα	710	(1164)

Σε αυτόν τον πίνακα δίνεται το μέσο μηνιαίο εισόδημα για κάθε ομάδα της κατηγοριοποίησης, όπως δηλώθηκε από τους οφειλέτες στις αιτήσεις. Σε παρένθεση δίνεται το συνολικό εισόδημα που έχει το νοικοκυριό από τα μέλη που προκύπτει από την αίτηση ότι είναι μη εξαρτημένα. Δηλαδή ο αιτών αναφέρει και τις άλλες πηγές εισοδήματος του νοικοκυριού. Στις περισσότερες περιπτώσεις όμως περισσότερα του ενός μέλη του νοικοκυριού έχουν χρεωθεί, και πολλές φορές έχουν κάνει περισσότεροι από ένας στο νοικοκυριό αίτηση για να ενταχθούν στο νόμο. Το δικαστήριο εξετάζει κυρίως το εισόδημα του αιτούντα, όμως αυτός είναι υποχρεωμένος να αναφέρει και ότι υπάρχουν τα άλλα εισοδήματα. Κοινή αίτηση δεν μπορούν να υποβάλλουν οι σύζυγοι, γιαυτό τέτοιες αιτήσεις απορρίφθηκαν.

Προκύπτει κάτι το αναμενόμενο, ότι οι άνεργοι δεν έχουν σχεδόν καθόλου εισόδημα, πόσω μάλλον για να εξυπηρετήσουν τις οφειλές τους προς τις τράπεζες.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ

Πίνακας 4

ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ
Ιδιωτικοί Υπάλληλοι (ΙΥ)	72% (37,7%)
Δημόσιοι Υπάλληλοι(ΔΥ)	56,8% (21,5%)
Άνεργοι(ΑΝ)	82,2% (20,5%)
Συνταξιούχοι Ιδιωτικού Τομέα(ΣΙΤ)	29,8% (2,4%)
Συνταξιούχοι Δημοσίου Τομέα(ΣΔΤ)	85,4% (17,9%)
Μέσο κούρεμα	67,7% (100%)

Στον πίνακα 4 δίνεται το ποσοστό της διαγραφής που αποφάσισε το δικαστήριο ανά ομάδα. Το δικαστήριο, σε περίπτωση που κάνει δεκτή ή εν μέρει δεκτή την αίτηση του οφειλέτη, επιδικάζει συνήθως να πληρώσει ο οφειλέτης σε 48 μηνιαίες δόσεις από την έκδοση της απόφασης ένα μέρος από τη συνολική οφειλή του σε καταναλωτικά, στεγαστικά δάνεια, και κάρτες. Η πληρωμή επιμερίζεται στις τράπεζες αντίστοιχα με το ποσό που χρωστάει σε καθεμία και σύμφωνα με την προτεραιότητα που έχει κάθε τράπεζα βάσει προσημειώσεων. Αφού περάσουν τα 4 χρόνια ο οφειλέτης θα πρέπει να συνεχίσει να πληρώνει αν έχει κύρια κατοικία και θέλει να την διασώσει από πλειστηριασμό. Το ποσό που θα πληρώσει δεν πρέπει να υπερβαίνει το 85% της εμπορικής αξίας της κύριας κατοικίας. Η διαγραφή που παρουσιάζεται στον πίνακα 4 είναι βάσει του συνολικού ποσού που θα πρέπει να πληρώσει ο οφειλέτης, που κάποιες φορές βέβαια υποχρεούται να πληρώσει μόνο σε 48 μηνιαίες δόσεις. Δηλαδή από το ποσό της οφειλής αφαιρείται το ποσό που επιδικάστηκε στον οφειλέτη να πληρώσει και το ποσό που θα μείνει ανεξόφλητο εμφανίζεται ως ποσοστό επί της αρχικής οφειλής. Σε αυτά τα ποσά και τα ποσοστά υπολογίζονται μόνο οι αιτήσεις που δεν έχουν απορριφθεί από το δικαστήριο.

Παρατηρείται λοιπόν από τα δεδομένα πως στους άνεργους η διαγραφή είναι πιο μεγάλη όπως και στους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα. Η μέση διαγραφή είναι 67,7% της αρχικής οφειλής.

Μέσα στις παρενθέσεις φαίνεται τι ποσοστό επί του συνολικής διαγραφής αντιπροσωπεύει το ποσό που διαγράφηκε από την κάθε ομάδα του δείγματος. Τα μεγαλύτερα ποσά λοιπόν διαγράφηκαν από τους ιδιωτικούς υπαλλήλους, κάτι αναμενόμενο αφού αυτοί αποτελούν μεγάλο μέρος του δείγματος.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ (%)

Ύψος Οφειλής (σε χιλιάδες ευρώ)	Ιδιωτικοί Υπάλληλοι	Δημόσιοι Υπάλληλοι	Άνεργοι	Συνταξιούχοι Ιδιωτικού Τομέα	Συνταξιούχοι Δημοσίου Τομέα	Σύνολο
(20-50]	8	5,5	5,5	1	0,5	20,5
(50-100]	10,5	5	8	4,5	2	30
(100-200]	5,5	5	8	1,5	2,5	22,5
(200+)	13	5,5	2,5	1	5	27,5
Σύνολο	37	21	24	8	10	100

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται η διάρθρωση της κάθε ομάδας ως προς το ύψος της συνολικής οφειλής των οφειλετών σε στεγαστικά-καταναλωτικά-κάρτες. Ιδιαίτερη συγκέντρωση των στοιχείων παρατηρείται σε ιδιωτικούς υπαλλήλους που χρωστούν πάνω από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ και σε ιδιωτικούς υπαλλήλους που χρωστούν πάνω από 200 χιλιάδες ευρώ. Περισσότεροι οφειλέτες ανήκουν στην κατηγορία πάνω από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ οφειλή από ότι σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΘΕ ΟΜΑΔΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ (%)

Ύψος οφειλής σε χιλιάδες ευρώ	Ιδιωτικοί Υπάλληλοι	Δημόσιοι Υπάλληλοι	Άνεργοι	Συνταξιούχοι Ιδιωτικού Τομέα	Συνταξιούχοι Δημοσίου Τομέα
(20-50]	21,6	26,2	22,9	12,5	5
(50-100]	28,4	23,8	33,3	56,3	20
(100-200]	14,7	23,8	33,3	18,8	25
(200+)	35,1	26,2	10,4	12,5	50
	100	100	100	100	100

Στον πίνακα αυτόν δίνεται το κατά πόσο τα στοιχεία της κάθε ομάδας ανήκουν σε κάθε κατηγορία ύψους οφειλής. Για παράδειγμα το 35,1% των ιδιωτικών υπαλλήλων ανήκει στην κατηγορία αυτών

που χρωστούν πάνω από 200 χιλιάδες ευρώ. Πάνω από τους μισούς συνταξιούχους ιδιωτικού τομέα ανήκουν στην κατηγορία που χρωστάει πάνω από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ.

Η μεγαλύτερη από τις γενικές κατηγορίες με βάση το τι επιδικάστηκε να πληρωθεί είναι αυτών που καλούνται να πληρώσουν πάνω από 50 ως και 100 χιλιάδες ευρώ.

Λόγω του μεγέθους του δείγματος δεν επιτρέπεται η ταυτόχρονη συσχέτιση ομάδας είδους εργασίας, ποσού οφειλής και ποσού πληρωμής. Γιαυτό ακολουθεί ξεχωριστή καταγραφή και ανάλυση μεταξύ ποσού οφειλής και επιδικασθέντος ποσού πληρωμής.

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΠΟΣΟΥ ΟΦΕΙΛΗΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ (%)

Ποσά σε χιλιάδες ευρώ	(0-50]	(50-100]	(100-200]	(200+)	Σύνολο
[0-20]	8,5	2,5	2,5	5,5	19
(20-50]	2	15	3	3,5	23,5
(50-100]	0	5,5	10	3,5	19
(100-200]	0	0	0	0,5	0,5
(200+)	0	0	0	2	2
Απορρίψεις	10	7	7	12,5	36,5
Σύνολο	20,5	30	22,5	27,5	100

Στην πρώτη οριζόντια γραμμή είναι τα ποσά της οφειλής σε ομάδες και στην πρώτη κάθετη στήλη τα ποσά που επιδικάστηκαν να πληρωθούν σε ομάδες.

Εδώ φαίνεται ότι η μεγαλύτερη κατηγορία εκτός από αυτούς των οποίων η αίτηση απορρίφθηκε είναι αυτοί που θα κληθούν να πληρώσουν πάνω από 20 και μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ. Ειδικά μεγάλες κατηγορίες αποτελούν αυτοί που χρωστούν πάνω από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ και θα κληθούν να πληρώσουν πάνω από 20 και μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ, και αυτοί που χρωστούν πάνω από 100 και μέχρι 200 χιλιάδες ευρώ και θα κληθούν να πληρώσουν πάνω από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ. Είναι αυτονόητο αλλά έχει αξία για τη διαμόρφωση του μαθηματικού μοντέλου το γεγονός ότι δεν υπάρχει κατηγορία που θα κληθεί να πληρώσει περισσότερα από αυτά που χρωστάει.

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΟΦΕΙΛΗΣ ΜΕ ΠΛΗΡΩΜΗ ΠΟΥ ΕΠΙΔΙΚΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΟΜΑΔΑ(%)

Ποσά σε χιλιάδες ευρώ	(20-50]	(50-100]	(100-200]	(200+)
[0-20]	41,5	8,3	11,1	20
(20-50]	9,6	50	13,3	12,7
(50-100]	0	18,3	44,4	12,7
(100-200]	0	0	0	1,8
(200+)	0	0	0	7,3
Απορρίψεις	48,8	2,3	31,1	45,5
	100	100	100	100

Εδώ διακρίνεται πιο καθαρά η σχέση μεταξύ χρωστούμενων και επιδικασθέντων. Στην πρώτη οριζόντια γραμμή είναι τα ποσά οφειλής κατηγοριοποιημένα και στην πρώτη στήλη τα ποσά που έχουν επιδικασθεί κατηγοριοποιημένα.

Για οφειλή μεγαλύτερη από 200 χιλιάδες φαίνονται δύο τα πιο πιθανά: να απορριφθεί η αίτηση ή να υπάρξει μεγάλη διαγραφή.

Για οφειλές μεγαλύτερες από 100 και μέχρι από 200 χιλιάδες πολύ πιθανό είναι να πρέπει να καταβληθούν σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση περισσότερες από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ.

Για οφειλές μεγαλύτερες από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ πολύ πιθανό να πρέπει να καταβληθούν σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου περισσότερες από 20 και μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ.

Για οφειλές μεγαλύτερες από 20 και μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ φαίνεται πως ή η αίτηση θα απορριφθεί, ή θα επιδικαστεί ποσό μέχρι 20 χιλιάδες ευρώ ή τίποτα.

Επεξεργαζόμενοι τις αιτήσεις που ήταν στη διάθεσή μας και τις αντίστοιχες δικαστικές αποφάσεις εξάγαμε και άλλα στοιχεία τα οποία παραθέτουμε παρακάτω.

Το 60% του δείγματος είναι άντρες και το 40% γυναίκες.

Οι περισσότεροι είναι από 35 ως 54 ετών.

Από έρευνα που διενήργησε η ΕΚΠΟΙΖΩ προέκυψε ότι το 36,8% των αιτούντων για υπαγωγή στο νόμο έχει παιδιά. Στις αιτήσεις οι οφειλότες αναφέρονται και σε άλλα εξαρτώμενα μέλη εκτός από παιδιά, όπως ηλικιωμένους συγγενείς, άνεργους μέλη του νοικοκυριού, άρρωστους κλπ. Το 28,9% επικαλείται ένα εξαρτημένο μέλος, το 23,7% δύο, το 18,4% τρία, το 2,6% τέσσερα και το 26,3% κανένα.

Επίσης, το 58% του δείγματος είναι μισθωτοί, το 24% άνεργοι και το 18% συνταξιούχοι. Στην έρευνα της ΕΚΠΟΙΖΩ το 37,8% ήταν μισθωτοί, το 22,3% άνεργοι και το 23,1% συνταξιούχοι.

Οι λόγοι που επικαλούνται οι οφειλέτες στις αιτήσεις που μελετήσαμε είναι οι μέθοδοι δανεισμού των τραπεζών, ένα απρόβλεπτο γεγονός στη ζωή τους όπως κάποια αρρώστια, η προσέγγιση της διαφήμισης που κάνουν οι τράπεζες, και οι πολιτικές της κυβέρνησης που μειώνουν το εισόδημα.

Επίσης παραδέχονται λανθασμένους υπολογισμούς της πιστοληπτικής τους ικανότητας, αναφέρουν απόλυση από τη δουλειά, το μεγάλο επιτόκιο, την ανακύκλωση των δανείων τους με νέα δάνεια, τη μείωση που είχαν στις αποδοχές τους.

Πάνω από 90% χρωστάει σε παραπάνω από μία τράπεζα όπως φαίνεται στις αιτήσεις και τις δικαστικές αποφάσεις.

Σχεδόν το 80% χρωστάει στην ίδια τράπεζα παραπάνω από ένα δάνειο.

Συνήθως χρωστούν και άλλα μέλη της οικογένειας.

Όλοι σχεδόν επικαλούνται ότι πρέπει να καλύψουν καθημερινές ανάγκες γιατί δεν μπορούν να πληρώσουν τις δόσεις. Εξάλλου οι περισσότεροι ισχυρίζονται ότι οι κάλυψη καθημερινών αναγκών τους οδήγησε στη δανειοληψία.

Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΕΚΠΟΙΖΩ (ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ-Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ)

Σχετικά με τα παραπάνω παρατίθενται τα συμπεράσματα της έρευνας που έκανε η ΕΚΠΟΙΖΩ με ερωτηματολόγια σε 200-300 οφειλέτες, όπως είναι στο σχετικό δελτίο τύπου της ένωσης:

Οι υπερχρεωμένοι στην πλειοψηφία τους είναι άντρες (σε ποσοστό 55%), ηλικίας μεταξύ 35-54 (53,03%), έγγαμοι (61,2%) με παιδιά (36,8%), 37,8% μισθωτοί (δημόσιοι, ιδιωτικοί υπάλληλοι), 23,1% συνταξιούχοι, 22,3% άνεργοι. Το μορφωτικό τους επίπεδο το 41,4% του δείγματος είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το 25,1% υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Περίπου ένας στους πέντε υπερχρεωμένους (19,7%) δηλώνει ετήσιο εισόδημα από 0-4.000 ευρώ, εισόδημα χαμηλότερο από το όριο της φτώχειας. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το Δελτίο Τύπου της Εθνική Στατιστικής Υπηρεσίας, σε έρευνα που αφορά στο εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών για το 2010, το χρηματικό όριο

της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 7.178 ευρώ ανά άτομο.

Ως προς το ύψος του δανεισμού, το 21,7% χρωστάει από 110.001 έως 200.000€, το 19,3% από 20.001 έως 50.000€, το 14,5% από 200.001 έως 300.000€, το 14% από 80.001 έως 110.000€, το 13,5% από 50.001 έως 80.000€, το 9,2% έως 20.000€, το 5,3% από 300.001 έως 500.000€ και τέλος πάνω από 500.001€ το 1,9%.

Παρατηρείται ότι περίπου το 70% των ερωτώμενων εκτός από την αδυναμία πληρωμής των οφειλών προς τις τράπεζες, αδυνατεί να ανταπεξέλθει στις καθημερινές οικονομικές υποχρεώσεις του. Το 29,8% αναφέρει ότι οφείλει στη ΔΕΗ, το 26,3% στον ΟΤΕ, το 24,1% στην ΕΥΔΑΠ, επίσης το 24,1% σε ασφαλιστικά ταμεία, το 23,7% στην εφορία.

Σύμφωνα με τους ερωτώμενους, η σημαντικότερη αιτία για την κατάσταση της υπερχρέωσης αποδίδεται στις μεθόδους δανεισμού των τραπεζών (52,3%) οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλά επιτόκια αλλά και από απουσία ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών. Ως δεύτερη αιτία (32,6%) αναφέρεται ένα απρόβλεπτο γεγονός που συνέβη στη ζωή των ερωτώμενων το οποίο αφορά σε απώλεια εργασίας, αρρώστια, θάνατο. Ως τρίτη αιτία (20,7%), παρουσιάζονται οι μέθοδοι προσέγγισης των τραπεζών (διαφήμιση, τηλεφωνική επικοινωνία). Τέταρτη αιτία υπερχρέωσης (15,4%) αναφέρεται η οικονομική πολιτική που ακολουθήθηκε από τις κυβερνήσεις (όπως αύξηση των τιμών των προϊόντων και των υπηρεσιών, πληθωρισμός και αύξηση του ΦΠΑ). Τελευταία αιτία (8,9%) συγκέντρωσε η καταναλωτική συμπεριφορά των υπερχρεωμένων.

Όσον αφορά στις προσωπικές αιτίες, τα υψηλότερα ποσοστά συγκεντρώνουν: Το υψηλό επιτόκιο των καρτών και των δανείων (61,6%), η ανακύκλωση των οφειλών τους (55,7%), η μείωση των αποδοχών τους (45,1%), η απώλεια της εργασίας τους (35,3%), η αύξηση του πιστωτικού ορίου εν αγνοία των καταναλωτών (31%), η αρρώστια, ένα ατύχημα ή κάποιος θάνατος (27,5%), το υψηλό πιστωτικό όριο των καρτών (20%), η

αντιμετώπιση οικονομικών προβλημάτων της ατομικής επιχείρησης (20%), ο λανθασμένος υπολογισμός των

οφειλών αλλά και των εσόδων που είχαν (19,6%), οι ασαφείς όροι δανεισμού των τραπεζών (16,1%) κ.ά

Διαπιστώνεται ότι τα περισσότερα μέλη της οικογένειας των ερωτώμενων αντιμετωπίζουν επίσης πρόβλημα υπερχρέωσης.

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων, στην απόφασή της για δανεισμό στηρίχτηκε στο εισόδημά της (69%), στη βεβαιότητα της εργασίας της (50,6%), στην προσδοκία βελτίωσης του εισοδήματός της (39,2%), στις αποταμιεύσεις του (3,7%).

Κριτήρια για τη σύναψη στεγαστικού δανείου, ήταν ο έλεγχος της αγοράς και η αναζήτηση συμφερότερων όρων (53,2%), η σύναψη δανείου από την τράπεζα που ήταν ήδη πελάτης (37,7%), η επιρροή από κάποια διαφήμιση (19,4%) και τέλος το 13,8% προχώρησε σε σύναψη δανείου έπειτα από τηλεφωνική ή άλλη επικοινωνία μαζί τους. Αναφορικά με τα καταναλωτικά δάνεια, το 49% προχώρησε στη σύναψη δανείου μετά από πρωτοβουλία της τράπεζας, το 36,5% απευθύνθηκε στην τράπεζα που ήταν ήδη πελάτης, το 29,6% μετά από διαφήμιση και τέλος το 25,4% προχώρησε σε έλεγχο αγοράς.

Σχετικά με την προσυμβατική ενημέρωση το 86,8% των ερωτώμενων διαπίστωσε ότι οι όροι δανεισμού δεν ήταν κατανοητοί, ενώ 53,6% συνέχισε να μην το κατανοεί αν και δόθηκαν επιπλέον πληροφορίες. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων γνώριζε περίπου ή καθόλου το επιτόκιο (68,5%).

Οι καταναλωτές λόγω έλλειψης τεχνογνωσίας, πληροφόρησης και εμπειρίας (χαμηλή συχνότητα λήψης στεγαστικών δανείων στη ζωή του καθένα, ή ανυπαρξία προηγούμενης εμπειρίας) αδυνατούν να επιλέξουν τα τραπεζικά προϊόντα που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες τους, στο βαθμό που δεν είναι σε θέση να τα αξιολογήσουν ορθά και να προβούν σε ουσιαστική έρευνα αγοράς, προκειμένου να

καταλήξουν στην επιλογή τους.

Αντίθετα με το στερεότυπο που υπάρχει για τους υπερχρεωμένους ότι υπερκαταναλώνουν, φαίνεται ότι ο δανεισμός αφορά ως επί το πλείστον βασικές καθημερινές ανάγκες (50,6%).

Οι συμμετέχοντες της έρευνας, προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση της υπερχρέωσης, μέσω της ανακύκλωσης των οφειλών (47,7%), με τη μεταφορά δανείων σε ένα νέο δάνειο (47,3%), με αναζήτηση δεύτερης εργασίας (46,9%), το 40,6% με δανεισμό από πρόσωπο της οικογένειας ή φίλο, το 21,3% πώλησε κάποιο ακίνητο, το 13% πώλησε αντικείμενα αξίας, το 11,3% πώλησε την κύρια κατοικία, και γενικά οδηγήθηκε σε αλλαγή καταναλωτικής συμπεριφοράς (82,7% μείωσε την αγορά προϊόντων ετικέτας, 82,4% τις ψυχαγωγικές του εξόδους, 60% τις δαπάνες διατροφής, 50% τις εκπαιδευτικές δαπάνες, 45,2% τις δαπάνες υγείας και 59,2% αγόρασε φθηνότερα προϊόντα.

Η κατάσταση της υπερχρέωσης βρέθηκε ότι επηρεάζει σημαντικά την ψυχική υγεία των ερωτώμενων σε ποσοστό 72,5%, τη σωματική υγεία σε ποσοστό 55,8%, τις οικογενειακές σχέσεις κατά 59,9%, τις επαγγελματικές σχέσεις των υπερχρεωμένων κατά 47,2% και τις φιλικές σχέσεις (43,8%). (Ένωση Καταναλωτών η Ποιότητα της Ζωής Αποτελέσματα Έρευνας “οι Κοινωνικές Διαστάσεις της υπερχρέωσης” Δελτίο Τύπου 711 03/04/2012 Ένωση Καταναλωτών η Ποιότητα της Ζωής Αποτελέσματα Έρευνας “οι Κοινωνικές Διαστάσεις της υπερχρέωσης” Δελτίο Τύπου 711 03/04/2012)

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Από τον πίνακα συσχέτισης ποσού πληρωμής και ποσού που επιδικάζει το δικαστήριο προκύπτει μεγάλη συσχέτιση μεταξύ των δύο αυτών μεγεθών.

Αναλύοντας λοιπόν τα δεδομένα με βάση το ύψος της οφειλής και το επιδικασθέν ποσό πληρωμής προκύπτουν τα εξής:

Το συνολικό ποσό των οφειλών των 127 οφειλετών που οι αιτήσεις τους δεν απορρίφθηκαν από τα δικαστήρια είναι 12580574 ευρώ.

Από αυτά διαγράφηκε το 67,7% ήτοι 8517049 ευρώ.

Πιο αναλυτικά το τι επιδικάστηκε να πληρώσει η κάθε κατηγορία:

Κατηγορία ύψους οφειλής	Αρχική οφειλή	Ποσοστό που δεν διαγράφηκε	Επιδικασθείσα οφειλή
Σύνολο	12580574	32,30%	4063525
(200+)	8605113	20,30%	1747054
(100-200]	2314826	52,70%	1220838
(50-100]	1446766	74,60%	1079889
(20-50]	201289	7,80%	15744

Τα ποσά είναι σε ευρώ και στην τελευταία στήλη είναι το ποσό που έχει επιδικαστεί να πληρωθεί. Προκύπτει δηλαδή η σχέση $ND = D \cdot u$, όπου ND είναι η νέα οφειλή, D η αρχική και u το ποσοστό που δεν διαγράφηκε.

Όμως πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλα στοιχεία. Οι άνεργοι έχουν χαρακτηριστικά μικρότερο εισόδημα από τις άλλες κατηγορίες μελέτης. Είναι λοιπόν επόμενο να μην μπορούν να πληρώσουν τις δόσεις. Επίσης, είναι κατηγορία με μεγάλο βαθμό διαγραφής των χρεών τους από τα ειρηνοδικεία. Είτε δηλαδή τους επιδικαστεί να πληρώσουν μεγάλο ποσό είτε μικρό, είναι μια ομάδα πολύ πιθανό να μην ανταποκριθεί στις δανειακές της υποχρεώσεις.

Επίσης, οι άνεργοι είναι μία ομάδα που συνολικά στην κοινωνία μεγαλώνει ακόμα και σε βάρος της ομάδας των υπαλλήλων. Η ανεργία αυξάνεται με ραγδαίο ρυθμό, και αυτός βέβαια είναι ένας λόγος που οι τράπεζες δεν δίνουν τώρα πια τόσο εύκολα δάνεια. Όμως πρέπει να προβλεφθεί η αύξηση του ποσοστού των ανέργων επί του συνόλου αυτών που αιτούνται να υπαχθούν στο νόμο.

Οι άνεργοι είναι το 24% του δείγματος, όσο είναι και στην κοινωνία περίπου σύμφωνα με τα επίσημα ποσοστά ανεργίας. Σε αυτούς αντιστοιχεί το 16,9% των συνολικών οφειλών του

δείγματος. Αν η ανεργία ξεπεράσει το 30%, πράγμα που η τάση της δείχνει ότι θα συμβεί γρήγορα, και παραλείποντας ότι κάτι τέτοιο σε συνδυασμό με την γενικότερη κατάσταση μπορεί να καταλήξει σε απρόβλεπτες και ραγδαίες εξελίξεις, υποθέτουμε ότι το ποσοστό του χρέους των οφειλετών που είναι άνεργοι και εμπλέκονται με αυτόν το νόμο θα είναι περίπου 22%. Στους άνεργους γίνεται μέση διαγραφή του ποσού 81,2%, από το 16,9% του συνόλου που χρωστούν.

(Εδώ υποθέτουμε ότι οι νέοι άνεργοι του δείγματος θα κάνουν ενέργειες για περαιτέρω διαγραφή τόσο που να αντιστοιχεί η διαγραφή των χρεών τους σε 81,2%. Αλλιώς θα διακρίναμε το 16,9% που χρωστούν σε αυτό που αντιστοιχεί στους άνεργους του δείγματος και σε αυτούς που προβλέπεται να προστεθούν. Κάτι τέτοιο θα αύξανε την υπολογιστική πολυπλοκότητα του προτύπου για μικρές ποσοτικές διαφοροποιήσεις στον οποίον τα ποιοτικά χαρακτηριστικά το πρότυπο ούτως ή άλλως προσαρμόζεται). Ένα 3,2% του συνολικού ποσού οφειλής αντιστοιχεί σε άνεργους και δεν έχει διαγραφεί. Ένα 4,1% είναι αν το ποσοστό που χρωστούν άνεργοι είναι 22% με 30% ανεργία. Άρα και αυτό το ποσοστό επί των συνολικών οφειλών πρέπει η τράπεζα να μην υπολογίζει ότι θα το πάρει.

Άρα $ND = D * u - D * a$, όπου $a = (A - 8) * 0,188 / 100$, α δηλαδή το ποσοστό ανεργίας μειωμένο κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες (κατά παραδοχή για να δίνεται το ποσοστό που χρωστάει η ομάδα των ανέργων) επί του ποσοστού που αντιπροσωπεύει το ποσό της οφειλής των ανέργων που δεν έχει διαγραφεί προς το συνολικό ποσοστό οφειλής των ανέργων (18,8%). Το μοντέλο θα γινόταν πιο απλό αν παίρναμε σαν δεδομένο ότι όλη η οφειλή των ανέργων δεν θα καταβληθεί, χωρίς περαιτέρω ανάλυση αλλά αυτό θα υποβάθμιζε την μελέτη και την ανάλυση των στοιχείων.

Τα ND των κατηγοριών συμβολίζονται με ND₁, ND₂, ND₃, και ND₄ για τις κατηγορίες (200+), (100-200], (50-100] και (20-50] αντίστοιχα.

Το επόμενο βήμα είναι να προβλεφθεί η συμπεριφορά αυτών που θα έχουν δουλειά, οι οποίοι όμως θα υποστούν μειώσεις των εισοδημάτων τους. Ο βασικός μισθός έχει πέσει στα 586 ευρώ και το μέσο εισόδημα των εργαζομένων έχει πέσει κάτω από τα 10000 ευρώ το χρόνο. Οι τιμές έχουν ανέβει από το 2007, έτσι είναι απρόβλεπτο το πόσοι οφειλέτες δεν θα μπορούν να ανταποκριθούν στις δανειακές τους υποχρεώσεις. Είναι σίγουρο ότι η τάση είναι να γίνονται όλο και περισσότεροι. Από τα ποσά που έχουν επιδικαστεί οι τράπεζες πρέπει να περιμένουν ακόμα λιγότερα. Αν ο στόχος της τρόικας είναι το επίπεδο ζωής να φτάσει τουλάχιστον αυτό της Ρουμανίας, είναι πιθανό να γίνουν και άλλες διαγραφές ή να αλλάξει το νομικό πλαίσιο για να γίνονται πλειστηριασμοί πρώτης κατοικίας πιο εύκολα. Η κατάσταση όμως είναι γενικά απρόβλεπτη, και ξεφεύγει από τα όρια μελέτης αυτής της εργασίας. Ο σκοπός του μοντέλου είναι να προβλέψει τα έσοδα της τράπεζας βάσει του επιδικασθέντος ποσού. Μπορεί να γίνει η υπόθεση για τις ανάγκες της εργασίας ότι όσο μειώνεται το εισόδημα του νοικοκυριού, τόσο θα μειώνεται και το ποσό που θα αποπληρώνεται

βραχυπρόθεσμα. Και αυτό γιατί πράγματι οι περισσότεροι υπερχρεωμένοι δεν θα έχουν χρήματα να καλύψουν τις καθημερινές τους ανάγκες αν είναι συνεπείς με την αποπληρωμή των δανειακών τους υποχρεώσεων.

Ακόμα, οι επιπτώσεις από τις μειώσεις που έχουν γίνει στο εισόδημα στην αποπληρωμή των δανείων μπορεί να μην έχουν αποκαλυφθεί πλήρως γιατί πολλοί συνεχίζουν να χρησιμοποιούν αποταμιεύσεις του παρελθόντος, οι οποίες με τη φορολογία και τις περικοπές των εισοδημάτων τελειώνουν.

Αρα ο παράγοντας b συμβολίζει την επί τοις εκατό μείωση του εισοδήματος. Το μέγεθος $D*b$ θεωρούμε ότι είναι το ποσό που δεν θα πάρει η τράπεζα αν και προβλέπεται από τις αποφάσεις τις σχετικές με το νόμο.

Το πρότυπο διαμορφώνεται

$$ND=(D*u- D*a)*(1-b) \quad \text{ή} \quad ND=[D*(u-a)]*(1-b).$$

Για παράδειγμα αν του χρόνου η ανεργία είναι 30%, $a=(30-8)*0,188/100 =4,1\%$, και το εισόδημα των εργαζομένων έχει μειωθεί κατά 15% (κατά μέσο όρο) η τράπεζα θα πάρει από τις 127 εκδικασθείσες υποθέσεις του δείγματος

$$ND= (D*u-D*a)*(1-b)= (12580574*32,3\%-12580574*4,1\%)*(1-15\%)= (4063525-515804)*0,85 =3015563 \text{ ευρώ, είναι τα έσοδα που πρέπει να υπολογίζει η τράπεζα ότι θα πάρει.}$$

Ο παράγοντας της μείωσης του εισοδήματος είναι καθοριστικός όπως φαίνεται γιατί επηρεάζει όλες τις ομάδες του δείγματος, ενώ επιδρά και σε αυτούς που έχουν παραπάνω δυνατότητα να πληρώσουν.

Σύμφωνα με το παραπάνω παράδειγμα έχουμε $ND/D =24\%$.

$D*u =4063525$ ευρώ, ενώ

$$a=(30-8)*0,188/100 =4,1\%$$

$$ND_1=(D_1*u_1-D_1*a)*(1-b)= (8605113*20,3\%-8605113*4,1\%)*(1-15\%)= (1747054-352810)*0,85= 1185107 \text{ ευρώ.}$$

$$ND_1/D_1= 13,8\% \text{ και } D_1*u_1= 1747054 \text{ ευρώ.}$$

Η παράμετρος a δεν αλλάζει από κατηγορία σε κατηγορία ύψους αρχικής οφειλής γιατί έχει προκύψει με υπόψη το δεδομένο ότι οι οφειλές των ανέργων του δείγματος είναι συγκεκριμένες και μικρότερες από των ιδιωτικών και δημοσίων υπαλλήλων.

Το ίδιο και για το συντελεστή μείωσης του εισοδήματος, αφού αυτή πλήττει όλες τις κατηγορίες ύψους αρχικής οφειλής.

$$ND = [D * [u - (A - 8) * 0,188 / 100]] * (1 - b)$$

ND₂= 957041 ευρώ, ND₂/D₂ =41,3%

ND₃=867486 ευρώ, ND₃/D₃ =60%

ND₄=6367 ευρώ, ND₄/D₄ = 3,7%.

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ND ΜΕΤΑΞΥ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΥΨΟΥΣ ΟΦΕΙΛΗΣ ΓΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑ
30% ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ 15%.**

Κατηγορία βάσει ύψους οφειλής σε χιλιάδες ευρώ	Ποσοστό επί της συνολικής οφειλής D	Ποσοστό επί της συνολικής επιδεικασθείσας οφειλής D*u	Ποσοστό επί της προβλεπόμενης πληρωμής ND
(200+)	68,40%	43,00%	39,30%
(100-200]	18,40%	30,00%	31,70%
(50-100]	11,50%	26,60%	28,80%
(20-50]	1,60%	0,40%	0,20%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι μεγαλύτερες ομάδες του δείγματος είναι οι ιδιωτικοί υπάλληλοι, οι άνεργοι και οι δημόσιοι υπάλληλοι. Το ποσοστό των ανέργων του δείγματος συμπίπτει σχεδόν με το επίσημο ποσοστό ανεργίας. Το μεγαλύτερο ποσοστό απορρίψεων αντιστοιχεί στους συνταξιούχους του δημόσιου τομέα (60,5%).

Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι συνταξιούχοι του δημόσιου τομέα χρωστούν τα μεγαλύτερα κατά κεφαλήν ποσά, όπως φαίνεται από το δείκτη ποσοστό χρεών/ ποσοστό ατόμων (πίνακας κατανομής χρεών ανά ομάδα). Ο μέσος όρος των οφειλών είναι 135275 ευρώ ανά άτομο.

Το μέσο εισόδημα που δηλώνουν οι αιτούντες του δείγματος είναι 710 ευρώ. Το ποσό αυτό έχει βέβαια ληφθεί υπόψη από το ειρηνοδικείο για να προκύψει η κάθε απόφαση, γιατί ο συντελεστής b που αντιπροσωπεύει μελλοντική μείωση του εισοδήματος είναι ίδιος για όλες τις κατηγορίες ύψους οφειλής, αφού το ποσό που ήδη έχει διαγραφεί προέκυψε βάσει και του εισοδήματος του αιτούντα. Όλες οι κατηγορίες οφειλής, οι οποίες σχετίζονται με το ύψος του εισοδήματος θα έχουν μείωση του εισοδήματος.

Η διαγραφή είναι 67,7% του αρχικού ποσού, επιδικάζεται να πληρωθεί δηλαδή το 32,3% του αρχικού ποσού. Η μεγαλύτερη ποσοστιαία διαγραφή είναι αυτή του συνολικού ποσού των ανέργων (82,2%) και των συνταξιούχων δημοσίου τομέα (85,4%).

Η συσχέτιση μεταξύ ύψους οφειλής και επιδικασθέντος ποσού φαίνεται στους σχετικούς πίνακες.

Για οφειλή μεγαλύτερη από 200 χιλιάδες φαίνονται δύο τα πιο πιθανά: να απορριφθεί η αίτηση ή να υπάρξει μεγάλη διαγραφή.

Για οφειλές μεγαλύτερες από 100 και μέχρι 200 χιλιάδες πολύ πιθανό είναι να πρέπει να καταβληθούν σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση περισσότερες από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ.

Για οφειλές μεγαλύτερες από 50 και μέχρι 100 χιλιάδες ευρώ πολύ πιθανό να πρέπει να καταβληθούν σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου περισσότερες από 20 και μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ.

Για οφειλές μεγαλύτερες από 20 και μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ φαίνεται πως ή η αίτηση θα απορριφθεί, ή θα επιδικαστεί ποσό μέχρι 20 χιλιάδες ευρώ ή τίποτα.

Η κατηγορία με τους οφειλέτες άνω των 200 χιλιάδων ευρώ έχει τη μερίδα του λέοντος επί του συνολικού ποσού οφειλής με 68,4%. Τα μεγαλύτερα ποσοστά διαγραφής εμφανίζονται στις δύο ακραίες κατηγορίες ύψους οφειλής, στα ποσά πάνω από 20 και μέχρι 50 χιλιάδες ευρώ, που καλούνται να πληρώσουν το 7,8% της αρχικής οφειλής τους και στα ποσά πάνω από 200 χιλιάδες ευρώ, που καλούνται να πληρώσουν το 20,3% της αρχικής οφειλής τους. Έτσι τα ποσοστά των κατηγοριών επί του συνολικού ποσού που καλούνται να πληρώσουν οι αιτούντες του δείγματος διαμορφώνονται με το 43% να αντιστοιχεί στην κατηγορία ύψους οφειλής (200+), το 30% στην κατηγορία (100-200], το 26,6% στην κατηγορία (50-100] και μόλις το 0,4% στην κατηγορία (20-50]. Αντίστοιχα διαμορφώνονται και οι προβλέψεις για τις διάφορες δεδομένες τιμές ανεργίας και μείωσης εισοδήματος.

Το μαθηματικό μοντέλο δίνει τη δυνατότητα :

Πρόβλεψης του ποσού και του ποσοστού που θα πάρουν οι τράπεζες ανά κατηγορία ύψους οφειλής και συνολικά με βάση την ανεργία και το εισόδημα των εργαζομένων.

Πρόβλεψης του ποσού και του ποσοστού που θα επιδικάσει το δικαστήριο να πληρωθεί στις τράπεζες ανά κατηγορία ύψους οφειλής και συνολικά.

Ποσοστιαία κατανομή του προβλεπόμενου ποσού πληρωμής και του επιδικασθέντος ποσού πληρωμής ανά κατηγορία ύψους οφειλής.

Αν η ανεργία είναι 30% και η μείωση του εισοδήματος 15% η τράπεζα υπολογίζει να πάρει το 24% των οφειλών.

Αν η ανεργία είναι 25% και το εισόδημα μένει σταθερό η τράπεζα υπολογίζει

$ND = (D \cdot u - D \cdot a) \cdot (1 - 0) = D \cdot u - D \cdot [(A - 8) \cdot 0,188 / 100] = 3661450$ ευρώ και $ND/D = 29,1\%$ υπολογίζει να πάρει η τράπεζα.

Αυτά τα μεγέθη πρέπει να συγκριθούν με το τι θα έπαιρνε η τράπεζα πριν το νόμο.

Οι οφειλέτες που υπάγονται στο νόμο έχουν σταματήσει στην πλειονότητά τους να πληρώνουν, ακόμα και πριν να ξεκινήσουν τις διαδικασίες του εξωδικαστικού συμβιβασμού

με τις τράπεζες, που προηγείται του δικαστικού.

Σε πολλούς οφειλέτες είχαν δοθεί δάνεια χωρίς αυτοί να έχουν ιδιόκτητη πρώτη κατοικία, για να υπάρχει προσημείωση στο ακίνητο. Προσωπική κράτηση για χρέη δεν μπορεί να επιβληθεί στους οφειλέτες από το νόμο, δεν κινδυνεύουν δηλαδή οι οφειλέτες να μπουν φυλακή. Επίσης ο μισθός δεν μπορεί να κατασχεθεί από τις τράπεζες βάσει νόμου.

Οι τράπεζες με τις νέες ρυθμίσεις έχουν λίγα έσοδα από πλειστηριασμούς. Επίσης προς το παρόν υπάρχει αναστολή πλειστηριασμών στην Ελλάδα. Εξάλλου οι τράπεζες δεν έχουν ως κύριο σκοπό τους να μαζεύουν ακίνητα.

Από την άλλη το γεγονός ότι γίνονται ρυθμίσεις για διαγραφή χρεών οδηγεί τους οφειλέτες να πάνε οι ίδιοι να υπαχθούν στο σχετικό νόμο. Από εκεί δηλαδή που δεν μπορούσαν να πληρώσουν τις δόσεις προσβλέπουν στο να πληρώσουν λιγότερα χρήματα. Πολύ πιθανό σε βάθος χρόνου να έφθαναν σε ένα πιο ευνοϊκό για αυτούς διακανονισμό με τις τράπεζες από αυτόν που τώρα επικυρώνεται δικαστικά. Ο φόβος που απορρέει από μια δικαστική απόφαση θα κάνει κάποιους οφειλέτες να πληρώσουν.

Οι τράπεζες διατηρούν το δικαίωμα της αίτησης έκπτωσης, δηλαδή αν ο οφειλέτης δεν ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που έχουν επιδικαστεί, η τράπεζα μπορεί να αξιώσει να επανέλθουν οι οφειλές του στην προ της έκδοσης της δικαστικής απόφασης κατάσταση. Με αυτόν το φόβο ο οφειλέτης πιέζεται να είναι συνεπής στις μειωμένες του υποχρεώσεις.

Οι τράπεζες πολλές φορές κρίνουν ότι είναι συμφερότερο η διαδικασία του συμβιβασμού να γίνει στο δικαστήριο παρά εξωδικαστικά.

Οι ρυθμίσεις μπορεί να διαφοροποιούνται από πιστωτικό ίδρυμα σε πιστωτικό ίδρυμα και από δανειολήπτη σε δανειολήπτη, χρησιμοποιούν όμως ένα πολύ συγκεκριμένο σκεπτικό ομαδοποίησης. Αυτό είναι ίσως και ένα στοιχείο στο οποίο το νομοσχέδιο δρα βοηθητικά αυξάνοντας τον αριθμό των περιπτώσεων που μπορούν να αντιμετωπισθούν διότι οι τράπεζες από μόνες τους έχουν και εξαιρετικά συγκεκριμένους περιορισμούς που

ανακύπτουν από τους ελέγχους που υφίστανται διαρκώς στο χαρτοφυλάκιο τους.

Ο νόμος εξασφαλίζει ότι η κάθε τράπεζα δεν θα χειριστεί την κατάσταση με τα υπερχρεωμένα μόνη της. Οι διαφορές μεταξύ τραπεζών είναι εμφανείς στις εφέσεις που κάνουν οι τράπεζες. Δηλαδή κάποιες τράπεζες ωφελούνται περισσότερο από το νόμο από κάποιες άλλες. Δεν έχουν δώσει όλες τα ίδια δάνεια ούτε έχουν τις ίδιες δυνατότητες να διαγραφούν τα χρέη των οφειλετών. Το κράτος λοιπόν ρυθμίζει με νόμο τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία της διαγραφής των χρεών και της αποπληρωμής διαμορφώνοντας τις ισορροπίες μεταξύ του συνόλου των τραπεζών έναντι των οφειλετών και των τραπεζών μεταξύ τους.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο νόμος 3869/10 ευνοεί τις τράπεζες, που θα πάρουν χρήμα από οφειλέτες που είχαν σταματήσει να πληρώνουν, χωρίς να χάνουν το δικαίωμα να αξιώσουν μέτρα από τους οφειλέτες που θα συνεχίσουν να είναι ασυνεπείς. Το ποσοστό που θα πάρουν από αυτά τα χαμένα ποσά είναι αντικείμενο πρόβλεψης του μοντέλου που αναπτύξαμε, όπου μπορεί να γίνει και πρόβλεψη με βάση το ποσό της οφειλής στην τράπεζα, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί με τους τόκους, υψηλότερο δηλαδή από το αρχικό δάνειο.

Αυτό το συμπέρασμα είναι αναμενόμενο, με δεδομένες τις εξαγγελίες και τις επακόλουθες πρακτικές των κυβερνήσεων των τελευταίων ετών για στήριξη του τραπεζικού τομέα.

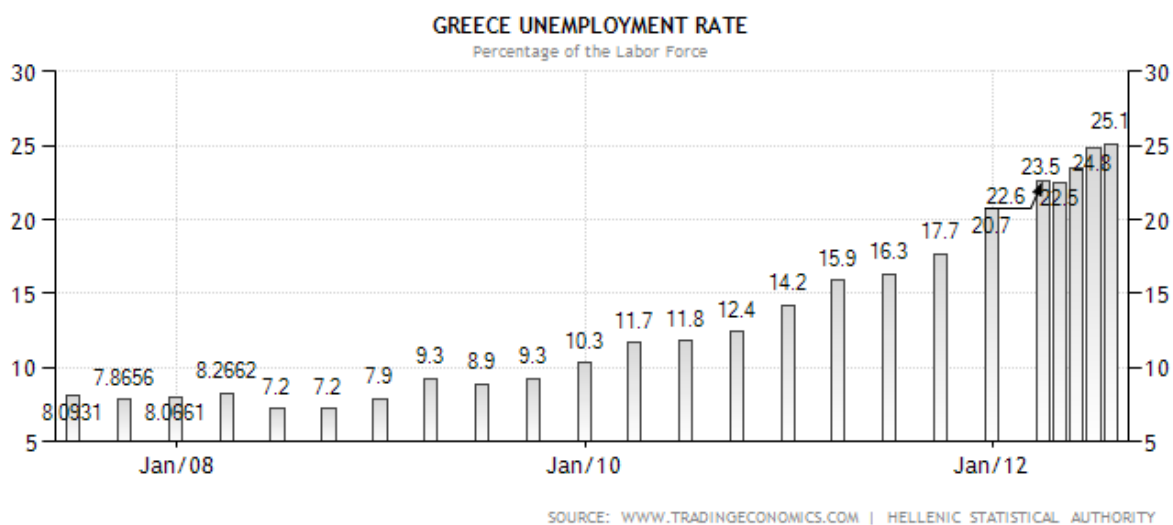
ΠΙΝΑΚΕΣ

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής με βάση 2005= 100

2005 Α' τρίμηνο	100,06
2005 Γ' τρίμηνο	101,91
2006 Α' τρίμηνο	101,21
2006 Γ' τρίμηνο	100,4
2007 Α' τρίμηνο	104,05
2007 Γ' τρίμηνο	103,01
2008 Α' τρίμηνο	100,05
2008 Γ' τρίμηνο	99,49
2009 Α' τρίμηνο	91,79
2009 Γ' τρίμηνο	89,53
2010 Α' τρίμηνο	85,23
2010 Γ' τρίμηνο	83,71
2011 Α' τρίμηνο	80,49
2011 Γ' τρίμηνο	79,19
2012 Α' τρίμηνο	73,77
2012 Β' τρίμηνο	73,63

Πηγή: Eurostat

Ποσοστό Ανεργίας

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2005 σε χιλιάδες ευρώ

2000	14,51
2008	18,65
2009	17,97
2010	17,3
2011	16,1
Πρόβλεψη 2012	15,28
Πρόβλεψη 2013	15,23

Πηγή: AMECO

Κατώτατος Μισθός

	Κατώτατο ημερομίσθιο (σε ευρώ)	Κατώτατος μισθός (σε ευρώ)
2010	33,04	739,56
2011 Δεκέμβριος	33,57	751,4
2012 Δεκέμβριος	26,18	586,08

Πηγή: τράπεζα της Ελλάδος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ελληνική

Απόστολος Γ. Χριστόπουλος- Ιωάννης Γ. Ντόκας Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας εκδόσεις Κριτική 2012

ξενόγλωσση

Econometric Analysis William H. Greeve 1992

άλλες πηγές

Eurostat

The Annual Macroeconomic (AMECO)

Information und Forschung Institut

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

N. 3869/10 ΦΕΚ 130 Α/3-8-2010

Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Τράπεζα της Ελλάδας

Πανελλήνια Ένωση Προστασίας Πολιτών Καταναλωτών Δανειοληπτών

Ένωση Καταναλωτών “η Ποιότητα της Ζωής”

εφημερίδα ναυτεμπορική

εφημερίδα καθημερινή

Capital.gr

εφημερίδα ημερησία

εφημερίδα το έθνος